

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

ESTUDI SOBRE AUTOFINANÇAMENT COOPERATIU

**Estudi realitzat pel Servei d'Estudis i Projectes de la
Fundació Roca i Galés.**

**Autors: Fermí Vives, Miquel Corna, Maria Lluïsa
Navarro i Miquel Miró.**

Barcelona, 19 de novembre de 2013.

Índex

1. INTRODUCCIÓ	3
2. RESULTATS ENTREVISTES	4
3. RESULTATS ENQUESTA	7
4. ALTRES VIES DE FINANÇAMENT COOPERATIU	9
5. CONCLUSIONS: EL FUTUR DE L'AUTOFINANÇAMENT COOPERATIU	10

1. INTRODUCCIÓ

L'objectiu aquest estudi és analitzar les cooperatives des del punt de vista dels préstecs i de la tresoreria, així com els cooperativistes des de l'òptica de què fa la societat amb els seus estalvis, on els inverteix, què fa amb ells, quin benefici global ens porta.

Hem consultat diversos estudis previs sobre les finances cooperatives com:

- Finances Cooperatives i Xarxa Financoop de Miquel Miró,
- La Revista Cooperació Catalana, núm. 355, l'article Les Finances Cooperatives a escena.
- Comunicació d'un Codi de bones pràctiques de gestió i funcionament de les seccions de crèdit de les cooperatives subjectes a la Llei 6/1998 de 13 de maig. De regulació del funcionament de les seccions de crèdit de les cooperatives. Generalitat de Catalunya. Departament d'economia. Direcció General de Política Financera
- Crònica de la Xerrada sobre finançament cooperatiu. Gracia Cooperativa
- Propostes per enfortir la viabilitat econòmica i financera de projectes cooperatius al Poble Sec (Dissabte 20 d'octubre del 2012)
- Conclusions del Grup de Treball sobre Finançament Cooperatiu del Mon Rural Congrés celebrat el 2006
- La Revista Cooperació Catalana (N° 352) Cooperatives agràries amb secció de crèdit: passat, present i futur.

Sembla que el resultat actual és negatiu, les inversions que s'han fet en entitats financeres no han repercutit a la societat, més aviat al contrari, l'estalvi de molta gent ha servit pel profit de pocs. Això ens ha portat a un caos financer i a què l'estat no tingui diners ja que ha de prioritzar l'interès pels Bancs, amb la qual cosa, es redueix l'estat del benestar, essent les classes baixes i mitges les més perjudicades . És per això que creiem que cal buscar una alternativa, i que aquesta és el cooperativisme.

Per a dur a terme aquest estudi s'han realitzat entrevistes amb una mostra d'entitats regulades cooperatives de crèdit i no regulades relacionades amb el finançament cooperatiu, i s'ha enviat una enquesta a les federacions de cooperatives que agrupen un número molt important de cooperatives catalanes.

2. RESULTATS ENTREVISTES

Les entitats entrevistades han estat:

- Regulades, Cooperatives de crèdit:
  - Caixa d'Enginyers
  - Caixa Guissona
  - Cajamar

- No regulades:
  - Coop-57
  - Fundació Solidaria contra l'atur
  - Eurecos SA - IESMed
  - Fiare.

A continuació es presenta la informació obtinguda en les entrevistes:

1) *Caixa Enginyers.*

Societat Cooperativa de crèdit. Va néixer el any 1967 amb l'objectiu de prestar serveis financers globals als seus socis, amb una vocació de servei i de gestió personalitzada.

En aquest moments disposa de 15 Oficines:

- 7 a Barcelona, 1 a Sant Cugat , 2 a Madrid, 2 a Sevilla, 1 a Valencia, 1 a Zaragoza, 1 a Alacant.
- Mallorca, Bilbao Girona i Lleida són Delegacions.

En aquest moments tenen uns 120.000 socis i van creixent entre 8.000 i 10.000 a l'any. Per ser soci cooperatiu s'ha de pagar 92 €. Els clients o socis consumidors formen una Cooperativa de Segon grau, per ser soci s'han de pagar 8 €. Treballen segons la normativa bancària tradicional, tenen una baixa morositat, d'un 2%. Veuen molt difícil la creació d'un Banc Cooperatiu, per no dir impossible. Si és de nova creació només el veuen possible a base de compres de bancs existents en el pla cooperatiu.

2) *Caixa Guissona.*

Accepten acords amb tothom sigui cooperatives o no. Els principals clients són d'àrees rurals, persones físiques, encara que això evoluciona cap a empreses. Treballen amb tots els sectors. Volen i poden donar crèdits. Per concedir un crèdit s'ha de presentar un projecte, que la comissió ha de veure viable. Si el projecte és per sota els 100.000 € és més fàcil de concedir; si és per sobre s'ho miren amb lupa. Els diners del crèdit s'ha de tornar en 5 anys.

3) *Cajamar – Caja Rural*

És la primera cooperativa de crèdit de l'estat espanyol. Amb més d'un milió de socis i 3.400.000 clients.

Conta amb un volum de negoci gestionat total que supera els 70.000 Milions d'euros i uns actius per import de 42.000 Milions d'euros.

És una entitat financera que treballa amb tot tipus de clients amb els següents productes i serveis:

- Finançament de circulat
- Pla de Finançament d'empreses
- Línees de Finançament de Comerç Exterior
- Banca Electrònica

4) *Coop 57.*

Neix el 1995 a fi i efecte de donar finançament a grups cooperatius. Han donat finançament a 300 cooperatives i 500 entitats, que són els Socis de Serveis. Les persones individuals i els socis col·laboradors no tenen accés a la finançament.

El 2012 van tenir una morositat del 1,26%. Abans de concedir un crèdit demanen un aval i aquest aval es demana a persones de l'entorn de la cooperativa que demana el préstec, aquest aval és fraccionat en diferents quantitats i persones. El préstec és d'un màxim de 300.000 € i es torna en un màxim de 7 anys al 6,50% d'interès.

Consideren que quant algú demana un crèdit té en compte:

- Motivació ideològica
- Motivació per tipus d'interès
- Sistema d'avals
- Flexibilitat i adaptabilitat

Quant tenen excedents de diners van a la banca convencional o bé a cooperatives: com Caixa d'Enginyers, Caja Laboral, Caixa Rural, Caixa Galícia etc..

5) *Fundació Solidaria contra l'atur.*

És una fundació dedicada a ajudar a joves aturats i que vulguin constituir una cooperativa; els ajuden a finançar sense interessos. Préstec a joves cooperatives fins a 5 anys i sense interessos fins a 20.000 € . Col·laboren amb la Fundació Seira

6) *Eurecos-IESMed.*

Eurecos es un grup Immobiliari de l'economia Social, seguint la voluntat dels seus promotors, fomentar la intercooperació, animant a altres inversors a afegir-se al projecte. Els seus socis fundadors són:

- Macif (Mútua asseguradora creada l'any 1960 per un grup de comerciants de Niort-França)
- Maif (Mútua francesa fundada l'any 1934, el seu motiu era assegurances d'automòbil sota els principis d'economia social)
- Atlantis (Asseguradora de caràcter social)
- Abacus (Cooperativa de consumidors, fundada el 1968)
- Crèdit Cooperatif (Banc de economia social i solidaria francès. A Catalunya es soci de Sicoop)

Fins ara Eurecos a realitzat les següents operacions:

- Nova central logística d'Abacus a Vilanova del Camí
- Escola bressol a Castellar del Vallès
- Central Fotovoltaica de 1.500 kw a Vilanova del Camí

Les operacions que realitza son a partir d'un milió d'euros.

IESMed és la primera Societat Cooperativa Europea creada a Barcelona a finals del 2011. La seva proposta és un acompanyament financer i estratègic a les iniciatives de les Empreses de la ecònoma social i solidària (Cooperatives, associacions, mútues, empreses d'inserció, etc) amb una visió emprenedora i transnacional.

7) *Fiare.*

És una Banca Ètica que neix com instrument d'intermediació que permet dirigir l'estalvi de persones i famílies cap a projectes que suposin una transformació de la

societat. Els àmbits prioritaris de treball són: projectes com el comerç just, les empreses socials i d'inserció, la cooperació al desenvolupament etc. Es pot ser client del projecte Fiare depositant els diners en els productes d'estalvi a termini que s'ofereixen a través de la cooperativa Banca Popolare Ètica italiana, i també diferents tipologies de llibretes d'estalvi que es poden adaptar a les necessitats personals. També es pot participar del projecte Fiare com a soci subscriuint capital social.

3. RESULTATS ENQUESTA

S'ha realitzat una enquesta a les diferents federacions de cooperatives, que representen el 80% de les cooperatives de Catalunya. A continuació es presenten les federacions enquestades i el número de cooperatives federades:

- *Consumidors i Usuaris: 86*
- *Serveis i Transportistes: 142*
- *Agràries: 237*
- *Ensenyament: 30*
- *Treball: 427*
- *Habitatges: sense dades*

Les qüestions que es varen plantejar i les respostes rebudes són les següents:

A. Tenen secció de crèdit o algun altre òrgan financer propi?

- **Consumidors i Usuaris:** Les cooperatives federades no tenen seccions de crèdit. Com a altres eines de finançament propi podem dir que algunes Cooperatives (Abacus i Consum) ofereixen rendiments a les aportacions al capital social voluntari. Altres, (el Brot cooperativa de distribució de productes ecològics) han fet emissions de títols participatius entre el seus socis i la societat civil en general.
- **Serveis i Transportistes:** Les cooperatives afiliades no tenen secció de crèdit. Algunes són sòcies de Coop 57 i de Fiare.
- **Agràries:** 99 cooperatives tenen secció de crèdit.
- **Ensenyament:** No.
- **Treball:** No.

B. Han pensat en constituir quelcom per estalvi i crèdit?

- Consumidors i Usuaris: En tant que membre del Grup Empresarial Clade, Abacus participa a SICOOP. Altres cooperatives de consum són socis del COOP 57.
- Serveis i Transports: No.
- Agràries: No.
- Ensenyament: No.
- Treball: No.

C. Les cooperatives i els seus socis amb quines entitats financeres operen?

- Consumi Usuaris: Es del tot impossible conèixer aquesta qüestió, pel que fa a les cooperatives, i molt menys als socis consumidors que les componen.
- Serveis i Transportistes: 90 % entitats normals bancàries 10% en Coop57. Existeix la Cooperativa de Radio Taxi de Barcelona, que tenen en paral·lel un altre cooperativa d'ajut assistencial al taxi.
- Agràries: Em totes les que existeixen a Catalunya.
- Ensenyament: Les convencionals.
- Treball: les convencionals.

D. % Entitats Convencionals Banc i Caixes?

- Consum i Usuaris: Desconeixem el percentatge però amb tota seguretat és majoritari.
- Serveis i Transportistes: 90%
- Agràries: No ho poden saber
- Ensenyament: 99%
- Treball: 98%

E. % cooperatives de crèdit o altres òrgans de l'economia social?

- Consum i Usuaris: Igualment desconeixem el %.
- Serveis i transportistes: No contesten.
- Agràries: Es treballa amb Bantierra i hi ha cooperatives amb secció de crèdit que tenen contracte d'agència) i Cajamar.
- Ensenyament: No contesten.
- Treball: 2%:

F. Volum d'ingressos de les cooperatives federades?

- Consumidors i Usuaris: 538 milions de €.
- Serveis i Transportistes: (Taula de Compres).
- Agràries: 1.333 milions de €.
- Ensenyament: No tenim dades.
- Treball: 307.689.989,62€.

4. ALTRES VIES DE FINANÇAMENT COOPERATIU

També hem constatat que existeixen diferents entitats financeres, avaladores i impulsores d'estalvi per endegar projectes cooperatius i d'economia social i solidària, passem a detallar-los:

1) Societat d'inversió Cooperativa - SICOOP

Aporta finançament a projectes relacionats amb el creixement i la creació de noves activitats amb un marc multi sectorial.

2) FesGEST Catalunya

Impulsa la creació d'una xarxa de grups de gestió de l'estalvi solidari territorial per al desenvolupament de l'economia social.

3) Triodos Banc-Banca ètica i sostenible

Es un Banc que sols inverteix en Empreses i Projectes que milloren la qualitat de vida de les persones.

4) Gicoop - Grup d'Inversors Cooperatius

Aquet grup amb el suport de la Fundació Seira, es una Societat que agrupa persones inversores interessades en:

- a) obtenir una rendibilitat raonables
- b) Recolzar un altre forma de fer Empresa.

5) Avalis Catalunya SGR

Es una Societat de Garantia recíproca, que el seu objecte social és atorgar avals financers, econòmics i tècnics a les Pimes, Cooperatives i a les microempreses, els autònoms i els professionals amb seu social a Catalunya

6) Oinarri SGR

Es una societat de garantia recíproca que atorga tota mena d'aval que necessitin les Empreses de l'economia social: tan financers com tècnics o fiances.

7) Noves formes de finançament col·lectiu:

a) Crowdfunding. En petites quantitats de diners es poden finançar projectes ja sigui per obtenir un petit benefici econòmic o be per sentir-se part de l'idea.

b) Crowd Investment. Es un grup que congrega a persones interessades en participar amb un projecte d'inversió aportant diners per al seu desenvolupament a canvi d'una participació en els guanys.

c) Crowdlending. És un préstec que fan els particulars i les empreses conjuntament, consistent en la finançament a petites i mitjanes empreses a canvi d'un tipus d'interès. És a dir, que estan realitzant la mateixa activitat d'una entitat financera però sense intermediació bancari.

5. CONCLUSIONS: EL FUTUR DE L'AUTOFINANÇAMENT COOPERATIU

Tal i com hem constatat han existit i existeixen diferents formes de finançament cooperatiu, entre aquests hi ha les vies de finançament no regulat.

Malgrat això es troba a faltar una intercooperació entre totes elles (cooperatives i entitats financeres) o com a mínim no es visualitza. També creiem positiu, jornades com les de Financoop, així com altres que es realitzen per donar a conèixer les vies de finançament que existeixen i la possibilitat de la col·laboració mútua entre totes les entitats i el món cooperatiu.

Seria ideal i molt positiu que fossin els propis socis cooperatius que autofinancesin la seva empresa cooperativa, en lloc de anar a buscar finançament extern. També seria positiu potenciar més la figura del soci col·laborador financer, com diu la llei de cooperatives.

Una vegada més recomanaríem que les entitats de crèdit cooperatiu facin més difusió dels seus serveis dins del món cooperatiu.

Possiblement la creació d'un Banc Cooperatiu potent solucionaria el fet que hi hagin tantes entitats de crèdit i regularia las finances cooperatives donant força, estabilitat i seguretat en aquest sector. Per crear aquest Banc, s'ha de conscienciar el món cooperatiu de la necessitat de tenir-lo, cosa que per ara, malgrat diferents intent de aconseguir-ho, no ha estat possible. Les dificultats d'aportar el capital i crear les

estructures necessàries, així com la poca col·laboració de les diferents administracions, no han fet possible poder tirar aquest projecte endavant.

La nostre conclusió és que malgrat el poc interès que existeix per crear un Banc Cooperatiu fort, cal seguir en el camí de donar a conèixer cada dia més els que funcionen arreu del món, intentant crear una sinergia de cooperació mútua en el futur. Tanmateix, creiem que és un moment bo per fer tots aquells canvis que portin a la millora econòmica i social del país de cara a un futur més esperançador.